Anul al 57-lea
12 Pagini

EXEMPLARUL { In România 3 lei / In străinătate 6 lei

Taxa poştală plătită în numerar conform aprobării Dir. G-le P. T. T. Nr. 24.464/939

Nr. 356 Duminică 29 Decembrie 1940
12 Pagini
P IIII

ABONAMENTE
IN ŢARA
Lei 200 pe 3 luni
Lei 390 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80
In străinătate în raport cu tariful poştal şi valuta

UNIVERSUL

ABONAMENTE
IN ŢARĂ
pe un an la
UNIVERSUL COPIILOR
ZIARUL CĂLĂTORIILOR,
VESELIA, RADIO UNIV.
şi UNIV. LITERAR câte 220 lei
UNIV.-SPORT
500 lei

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar:
„UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

DIRECTOR
ŞI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

CELE DIN URMA ŞTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ŞI TELEFONICE
REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: BUCUREŞTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACŢIE: 3.30.15

COPIII ŢĂRII

Mari şi neaşteptate sunt greutăţile ivite anul acesta şi pentru ţară în întregimea ei şi pentru fiecare dintre noi. Frământarea internaţională, evenimentele cari au dus la dezmembrarea ţării, criza, recolta slabă din acest an, efectele cutremurului sunt numai o parte din cauzele ale căror consecinţe nu e om să nu le îndure. Cu toate acestea, în gradaţia pagubelor pricinuite şi în restrângerile impuse de împrejurări, e loc destul pentru a nu uita, mai ales acum, în viscolul ce accentuiază mizeria, că avem atâtea datorii de împlinit faţă de semenii noştri, faţă de fraţii în suferinţă.

Iubirea de oameni, cea mai de seamă calitate a românului, manifestată în permanenţă, de veacuri, era sintetizată în hrisovul bisericii Livedea Văcărescului, ce se găsea unde este astăzi Ateneul român, hrisov care glăsuia: „Milostenia de tot păcatul şi de moarte izbăveşte, pentru că milostenia la Cer înalţă şi porţile cereşti le deschide şi către Dumnezeu duce..."

Mai ales către familiile împovărate de copii mulţi, acele fiinţe plăpânde şi nevinovate cari cunosc prea de vreme ce e lipsa şi suferinţa, spre ele să se îndrepte atenţia şi grija oamenilor de suflet, cărora situaţia materială le îngădue să dea ceva din prisosul lor.

Societăţile de binefacere, cari aveau în cadrul activităţii lor această preocupare, au fost şi ele lovite de criza generală şi pateticul apel al soc. „Leagănul Sf. Ecaterina", care ajută peste 2000 de copii şi sprijină sute de familii — societate care a fost greu păgubită de cutremur — nu trebue trecut cu vederea, tocmai pentru motivul ca „cel puţin copiii să nu simtă prea de vreme ce este mizeria, răbdarea şi suferinţa".

Să nu uităm că mor anual peste 200.000 de copii sub 14 ani şi că procentul celor înlăturaţi dela recrutare (morţi, scutiţi, reformaţi, amânaţi) variază între 31.5% şi 52.9%, date ce scot în evidenţă un pericol real pentru forţa, continuitatea şi viitorul însuşi al naţiunii.

Pe lângă o creştinească grije pentru toţi cei cari au nevoe de un sprijin, de un ajutor, mai e deci şi această importantă chestiune de care depinde însăşi vitalitatea neamului nostru.

Toţi cei cărora Soarta, norocul şi munca lor le-au dat belşugul din care se pot hrăni şi alţii, să nu uite, în aceste zile de Sărbătoare, că sunt atâţia copii cari nu au îmbrăcăminte, hrană, căldură, că în căminele lor umile şi reci aşteaptă ca gândul bun al celor cu stare să le dee putinţa să-şi îndrepte cu recunoştinţă şi mulţumire privirile spre Cerul care vede totul.

Să cugete toţi cei cu stare la scurtimea acestei vieţi, din care nu rămâne decât opera de bine pe care ai făcut-o pe pământ, mărinimiile cari constituesc îndreptăţirea cu care cu toţii ne prezintăm în faţa Judecătorului Suprem, cum aşa de frumos scria Regina Maria în cel de al treilea volum al memoriilor ei:

„Şi de îşi va aminti cineva de mine pe pământ, o Doamne, să mă vadă cu un zâmbet pe buze, cu un dar în mână şi cu lumina credinţei în ochi, aceea credinţă care mută munţii din loc. Amin".

„OAMENI DE TREABĂ"

D. P. P. Panaitescu, rectorul Universităţii, publică, sub titlul de mai sus, în numărul de Duminică al ziarului „Cuvântul", un articol ale cărui concluziuni sunt cel puţin surprinzătoare.

După ce arată că prin „om de treabă" se înţelege astăzi omul „care nu face nimănui nici un rău, un om bun, slab, inofensiv, care trebue lăsat în pace, căci şi el lasă în pace pe alţii", d. profesor Panaitescu adaugă că „de asemenea oameni de treabă nu avem nevoe, ne împedicăm de ei mai rău de cât de duşmani".

Şi pentru a justifica această concluzie, d. profesor universitar scrie următoarele:

„Desigur că în psihologia acestor oameni, mulţi dela oraşe dar şi de pe la ţară, este ceva din frica ancestrală a iobagilor şi din capetele plecate ale ciocoilor orientali, obişnuiţi cu ciubuce şi cafele, întinşi pe divane moi. O indolenţă care te revoltă, o lipsă de conştiinţă a datoriei de solidaritate socială şi-a făcut de mult loc — continuă d. Panaitescu — în societatea românească până în cele mai înalte straturi intelectuale şi politice".

Şi directorul „Cuvântului" ajunge la această a doua concluzie:

„A fi neutru, a nu lupta, nu înseamnă numai lipsă de merite, înseamnă păcat şi vinovăţie. Avem nevoe azi de oameni de curaj, care să-şi spue hotărît părerea, să lupte pentru ceva, să creadă în ceva".

Suntem de părerea d-lui profesor Panaitescu, ba ceva mai mult credem că nu numai azi, dar totdeauna o ţară a avut şi are nevoe de oameni de curaj, de oameni cari să-şi spue hotărît părerea şi să creadă în ceva.

D. Panaitescu se fereşte însă, să arate şi care sunt, după părerea d-sale, condiţiile necesare pentru ca asemenea oameni de curaj să-şi poată spune părerea, să-şi poată măcar afirma crezul dacă nu pot lupta pentru realizarea lui. Să fie oare o simplă scăpare din vedere? Ar fi păcat, căci tema pusă de d-sa trebuia să dea un răspuns în această privinţă.

Noi am arătat de mult care sunt condiţiile esenţiale pentru ca curajul opiniunilor, datoria cetăţenească de contribuţie la bunul mers al treburilor publice, credinţa într'un ideal să se poată afirma. Şi nu am aşteptat ziua dezastrului, nu am aşteptat ceasul rostogolirilor pentru a chema la această datorie pe toţi oamenii de bună credinţă, pe toţi acei cari aveau sau voiau să aibă un rol sau o răspundere în viaţa publică. Se găsesc în colecţia ziarului nostru atâtea articole cenzurate şi altele scăpate prin minune de urgia cenzurei, prin care, atunci când vedeam că ţara merge de râpă, ceeam oamenilor noştri politici să aibă curajul reacţiunei, să-şi iasă din rezervă, să dea naţiunei măcar satisfacţia de a vedea că mai sunt şi oameni cari îi apără patrimoniul ei moral, legal şi naţional. Ba ceva mai mult îi făceam atenţi că indiferenţa lor va fi taxată ca o laşitate şi articolul d-lui profesor confirmă azi pe de-a-întregul aceea ce am prevăzut şi în această direcţie.

Este adevărat că la un moment dat când ne-am dat seama că a-ţi spune părerea, a critica o măsură greşită, a da chiar un sfat era considerat drept o crimă şi pedepsit cu cele mai grele pedepse, dacă nu chiar cu moartea, am înţeles lipsa de curaj a unora şi abţinerea altora. A înţelege, desigur, nu înseamnă a aproba, dar nici nu se poate pretinde oricui şi în orice condiţie un eroism care să meargă până la sacrificiul libertăţei şi chiar al vieţii, pentru a-şi putea exercita dreptul de a avea o părere şi o credinţă când nu poţi şi să lupţi pentru triumful ei. De aceea, în acele vremuri, noi nu am mai făcut apel la curajul individual, care era imposibil de manifestat, ci la cel colectiv, dela care tot speram ceva, dar nu am fost ascultaţi.

Işi mai aduce oare aminte d. profesor Panaitescu de condiţiunile în care aceste contribuţii cetăţeneşti, pe care le consideră azi ca obligatorii, puteau fi exercitate?

Să le reamintim noi, ca să ne menţinem pe planul mai puţin iritant al trecutului.

Aceste condiţii erau: lagărele, domiciliul forţat, acuzaţii imaginare, perchiziţiile domiciliare, retragerea cetăţeniei, procese aranjate, sentinţe ordonate de mai înainte şi cenzura atotputernică. Iată ce trebuia să înfrunţi pentru a avea o credinţă şi a lupta pentru ea. Era interzisă chiar lupta pentru ideea naţională, lupta pentru păstrarea patrimoniului naţional şi pentru apărarea drepturilor românilor în ţara românească. Liga antirevizionistă — socotită şi azi de unii prieteni ai d-sale „farsa antirevizionistă" — a fost desfiinţată samavolniceşte şi devenise o crimă să vorbeşti despre apărarea integrităţei teritoriului românesc. Presa avea de dus o aprigă luptă cu cei instalaţi la cenzură ca la ei acasă şi cari căutau să împiedice orice părere contrarie guvernanţilor şi regimului, în schimb, aveai obligaţia nemiloasă să umpli paginile ziarului cu discursurile, comunicatele, decretele şi fotografiile — mai ales fotografiile — oamenilor zilei luate în diferite ipostase.

Acesta a fost regimul. Crede oare d. Panaitescu că într'un asemenea regim se pot înmulţi şi pot activa „oamenii de curaj care să-şi spue hotărît părerea, să lupte pentru ceva, să creadă în ceva"? Fiindcă a-ţi spune hotărît părerea nu înseamnă a aproba şi a lăuda cu orice preţ, oricând, orice şi pe ori şi cine. A-ţi spune hotărît părerea nu înseamnă a fi totdeauna de părerea cenzurei şi a nu putea arăta o greşală, a nu putea da un sfat, a nu putea, graţie experienţei tale sau a unor mai temeinice şi mai vaste cunoştinţe, să atragi atenţiunea că guvernul se găseşte pe un drum greşit, nu înseamnă desigur nici o opoziţie cu orice preţ la actele guvernului, ci o datorie către ţara ta, pe care să o exerciţi pe baza unui minim de libertate şi a unei răspunderi efective şi garantate.

Posedăm în arhiva ziarului nostru sute de articole pornite din cele mai bune intenţiuni şi lipsite de orice fel de violenţă cari n'au putut vedea lumina zilei fiindcă aşa era ordinul, aşa era voinţa cenzorilor şi a şefilor lor. Multe din păcatele, nelegiuirile şi greşelile săvârşite ar fi putut fi poate evitate dacă aceste articole apăreau şi dacă părerile şi sfaturile ce le conţineau ar fi fost ascultate. Oare d. Panaitescu nu a aflat de nici unele din ele, nu a cetit măcar pe cele cari au putut vedea lumina zilei?

„Va veni o vreme — spune d. Panaitescu în articolul d-sale — când în România nu va mai fi loc decât pentru oamenii de caracter, pentru luptători, nu pentru oameni „de treabă" ci pentru cei ce se înhamă „la treabă".

Noi dorim din tot sufletul ca această vreme să sosească cât mai curând. Dar nu credem ca această vreme să sosească până ce nu se va asigura acelor ce vor „să se înhame la treabă" acel minimum de libertate care constitue condiţia esenţială a demnităţei omeneşti şi condiţia sine qua non a contribuţiei la opera de ridicare a ţării şi a statului. D. Panaitescu spune: „vom şti să-i scoatem noi din somnolenţa morală, din indiferenţă, din lipsă de conştiinţă".

Dacă într'adevăr s'a ajuns la convingerea că oricare ar fi regimul într'un stat şi oricât de bun ar fi, fără libertatea criticei obiective şi oneste şi fără dreptul de a-ţi putea exprima o părere, chiar dacă ea nu e totdeauna pe placul guvernanţilor, nu se poate crea o atmosferă de solidaritate socială, atunci să fie sigur d. Panaitescu că nu va fi nevoe, cum spune d-sa, ca „oamenii de treabă să fie zgâlţâiţi, să-şi dea seama că este o datorie să pui umărul la opera de ridicare a ţării aşa de adânc lovite".

Servitutea n'a creiat niciodată caractere şi nu poţi pretinde nimănui „să pue umărul" dacă îl ţii ferecat în lanţurile ameninţărilor şi îi astupi gura cu o cenzură pătimaşă şi partizană.

Dar nu era oare mai bine, d-le profesor Panaitescu, înainte de a ameninţa cu sgâlţâirea, care D-zeu ştie unde va duce, să vă întrebaţi şi să analizaţi cu autoritatea d-voastră rectoricească, dece aşa de mulţi oameni de treabă şi aşa de puţini de curaj? Şi de ce nici măcar acum curajul onest, cinstit, nu poate apărea la lumina zilei?

X. X.

PREDEALUL, IARNA...

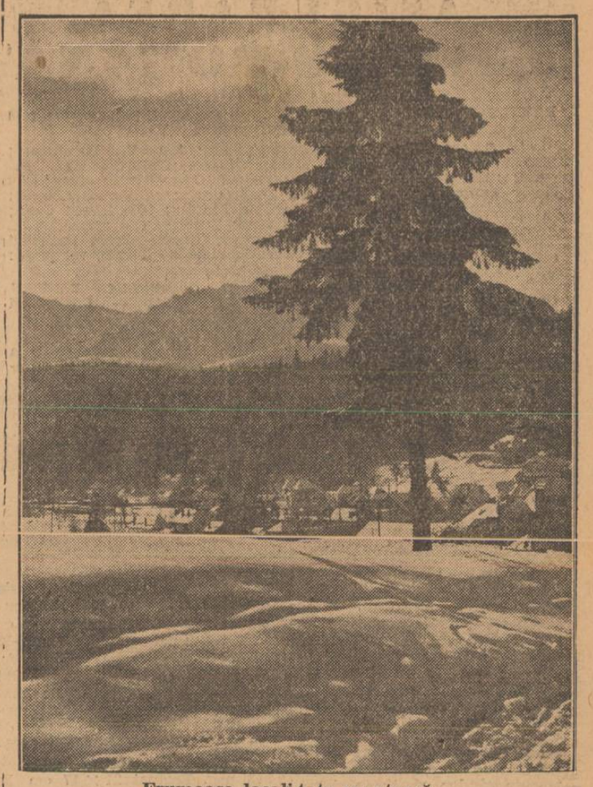

Frumoasa localitate muntoasă

Ajutoare acordate săracilor de MM. LL. Regele Mihai şi Regina Mamă Elena

Majestatea Sa Regele şi Majestatea Sa Regina Mamă Elena au binevoit să vină în ajutorul săracilor de Sfintele Sărbători ale Crăciunului cu suma de 500.000 lei.

Suma aceasta a fost repartizată pentru săracii din diferitele oraşe ale ţării, după cum urmează: Bucureşti 150.000 lei; Iaşi 50.000; Timişoara 30.000; Galaţi 30.000; Craiova 30.000; Constanţa 30.000; Sibiu 50.000; Focşani 30.000; Arad 25.000; Panciu 30.000; Bârlad 30.000 şi Piatra Neamţ 15.000 lei.

Ger mare şi furtună la Constanţa

Valurile au cauzat pagube de milioane

Constanţa, 26 Decembrie

După o ploae de două zile, temperatura a scăzut brusc la —10 grade.

Zăpada a început să cadă din belşug, astfel că întreg cuprinsul dobrogean este acoperit cu un strat de vre-o 50 cm. zăpadă.

Din cauza viscolului, care a început din prima zi de Crăciun, trenurile sosesc în gara Constanţa cu mari întârzieri.

Furtuna a pricinuit pagube importante, mai ales în port.

Astfel, au fost luate de valuri şi aruncate în bazinul portului, peste 100 de vagoane de cărbuni, le firmei „Schtromayer" şi 40 de vagoane ale firmei „Carbosar", cari erau depozitaţi pe cheiul de răsărit.

Pagubele trec de cinci milioane lei.

Vaporul „Oituz", care a sosit la Constanţa cu 2000 vagoane de lemne, din Bulgaria, nu a putut descărca, din cauza furtunii.

DELA CURTEA REGALĂ

COMUNICAT Nr. 14

Mareşalul Curţii Regale face cunoscut următoarele:

Dela data de 9 Decembrie a. c. până la data de 24 Decembrie, MAJESTATEA SA REGELE a avut audienţe de studii, a primit în audienţă oficială de prezentare cu ceremonialul obişnuit, pe:

— Excelenţa Sa Don José Royas y Moreno, Trimis extraordinar şi ministru plenipotenţiar al Spaniei la Bucureşti.

— Excelenţa Sa domnul Kiyoshi Tsutsui, trims extraordinar şi ministru plenipotenţiar al Japoniei la Bucureşti.

A primit în audienţă pe d-nii:

— Valer Pop, ministru plenipotenţiar şi

— Alexandru Rioşanu, subsecretar de Stat.

A avut invitaţi la dejun pe d-nii:

— Mircea Cancicov, ministrul Economiei Naţionale.

— Mihail R. Sturdza, fost ministru al afacerilor străine

— Prof. locot.-col. N. Dragomir, ministrul Coordonării şi Statului Major Economic.

— Comandor Gh. Jienescu, subsecretar de Stat.

— Constantin Papanace, subsecretar de Stat.

— Corneliu Georgescu, subsecretar de Stat.

— Vasile Dimitriuc, subsecretar de Stat şi pe foştii profesori ai MAJESTĂŢII SALE.

Cu prilejul Sfintelor sărbători ale Crăciunului MM. LL. REGELE şi REGINA MAMA au participat la:

Pomul de Crăciun dela Cercul Militar al ofiţerilor, Ministerului Apărării Naţionale şi Marelui Stat Major pentru misiunea militară Germană în România.

— Pomul de Crăciun dela Cercul Militar pentru copiii şi familiile ofiţerilor din Bucureşti.

— Pomul de Crăciun dela Preşedinţia Consiliului de Miniştri.

Au primit colindele:

— Corului Carmen

— Corului Legionar

— Corul Leagănul Sf. Elena

— Corul Batalionului de Gardă.

In ziua de 24 Decembrie a c., MAJESTĂŢILE LOR REGELE şi REGINA MAMA au asistat la Pomul de Crăciun al personalului Casei Regale, cu prilejul căruia au împărţit daruri.

In seara aceleiaşi zile MAJESTATEA SA REGELE, MAJESTATEA SA REGINA MAMA ELENA şi ALTEŢA SA REGALA PRINCIPESA ELISABETA au luat cina cu membrii Casei Civile şi Militare a M. S. REGELUI.

M.M. L.L. REGELE şi REGINA MAMA, cu începere dela 25 Decembrie a. c., au luat reşedinţa la Sinaia.

Bucureşti, 25 Decembrie 1940.

Cine a intemeiat oraşele din Transilvania românească?

Incă o legendă maghiară spulberată

de R. SEIŞANU

Intreaga propagandă maghiară împotriva noastră şi pentru restabilirea Ungariei „Sf. Ştefan", este bazată numai pe legende, sau falsuri istorice.

Intre legendele şi falsurile istorice exploatate în timpul din urmă de amatorii de expansiuni teritoriale din Budapesta, sub pretextul lărgirii „spaţiului vital" de care ar avea nevoe poporul maghiar, este şi aceea privitoare la străvechile aşezări maghiare în Transilvania şi în deosebi la întemeerea oraşelor din acest ţinut românesc.

Intr'un număr special „La Nouvelle de Hongrie", se ocupă de aceste chestiuni spre a scoate în evidenţă cât de adânci ar fi implântate în oraşele şi satele din Transilvania „tradiţiile" maghiare. Asemenea tradiţii sunt născocite de imaginaţia colaboratorilor numitei reviste, în scop de propagandă, căci cum ar putea să existe ele când maghiarimea n'a contribuit la întemeerea şi dezvoltarea lor?

Şi n'au contribuit pentru că le-a lipsit, atât burghezimea, cât şi populaţia rurală necesară existenţei şi dezvoltării lor. De aceea niciun oraş, sau târg din Transilvania n'a fost întemeiat şi dezvoltat de maghiari. Aşa, de ex. oraşul Arad a avut ca origină un sat românesc cu acelaş nume, în jurul căruia s'au aşezat germanii şi sârbii. Maghiarii pretind că ar fi existat mai de mult un oraş numit „Orod", aşezat pe locul unde e astăzi Glogovăţ. Adevărul este, că nici cu numele „Orod" şi nici cu alte numiri, n'a existat în trecut un oraş maghiar în acele părţi. Se poate dovedi însă documentar că în secolii XVII şi XVIII Aradul era împărţit în trei cartiere, lângă care s'a constuit apoi o cetate din ordinul generalului austriac, prinţul Eugen de Savoia. In planul cetăţii Arad întocmit de Emerik Ruttkay în 1755, pe care l-a reprodus maghiarul Marki Sandor în monografia oraşului Arad, se constată existenţa celor trei cartiere: românesc — cel mai vechi — situat la nord de braţul Mureşului; sârbesc, situat la N.-V. şi german, situat la V.; iar cetatea veche ocupa spaţiul numit „Ovarter".

Unde erau maghiarii?

In planul lui Ruttkay nu-i trecut şi un cartier maghiar, căci dacă ar fi fost, el l-ar fi indicat.

Despre cartierul vechi românesc din Arad, iată ce se spune în lucrarea „Românii din câmpia Aradului de acum două veacuri" de dr. Gh. Ciuhandu:

„Cartierul românesc începea lângă Mureş şi ajungea, mai întâi, cel puţin până la strada principală şi Casa comitatului, care era, credem pe locul de azi şi poate şi dincolo de ea.

Biserica românească a acelui cartier era în mijlocul lui pe locul de azi al liceului „Moise Nicoară"...

Această aşezare a Românilor lângă Mureş — pe locul unde era biserica ortodoxă din vremea lui Matiaş Corvinul şi pe care de tot sau în parte, îl cumpărase episcopul Isaia Diacovici — **denotă nu numai o continuitate de tradiţie, ci şi o vechime organizată aici a ortodoxiei legată de cartierul românesc".**

Iată că de oraşul Arad, întemeiat de Români sunt legate tradiţiile noastre, iar nu cele ungureşti!

Alt mare oraş din Transilvania, Oradea, a fost în aceeaş epocă format din trei cartiere, fiecare cu conducerea sa administrativă şi o ce-

(Continuare in pagina 2-a)

Dunărea blocată de sloiuri, la Tulcea

Tulcea, 25 Decembrie

Din cauza gerurilor mari din ultimul timp, portul Tulcea este complect blocat de sloiuri.

Pontoanele N. F. R. au fost duse la adăpost în dosul farului din Tulcea, unde s'au refugiat şi vasele surprinse de sloiuri.

Din cauză că sloiurile au inceput să se prindă, spărgătoarele de ghiaţă şi-au reluat activitatea. A fost spart podul de ghiaţă, ce se formase în faţa portului.

ACORDUL COMERCIAL TURCO-ROMÂN

Ankara, 26 (Rador). — Camera a aprobat, în prima citire, protocolul anexă a acordului comercial turco-român.

Violentă explozie într'un depozit de combustibil la Milano

Patru morţi şi şase răniţi

Milano, 24 (Rador). — Corespondentul agenţiei „D. N. B." anunţă:

O violentă explozie s'a produs într'un depozit de combustibil la Milano, probabil din cauza unei conducte defecte de gaz aerian.

Edificiul cu două etaje, în care se aflau laboratorii şi apartamentele funcţionarilor, a fost complet distrus.

Pompierii au scos patru morţi şi 6 răniţi de sub dărâmături.

DUPĂ NINSOAREA DE LUNI, IN CAPITALĂ

Echipele de lucrători muncind cu nădejde, la curăţarea trotoarelor

CORFU

Portul Corfu; în fund noile fortificaţii